

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

דף סט.

א. מה הוא פוסל אף זרעו נמי פוסל

כבר התבאר שבת כהן או ישראל שנבעלה לחלל נפסלית מן הכהונה בביאתו ואסורה להנשא לכהן או מלאכול בתרומה י"א¹ שעשאה זונה. וי"א² שאע"ג שפוסלה להנשא לכהן או מלאכול בתרומה אם היתה בת כהן מ"מ לא נעשה זונה בביאה זו.

ב. מה כהן גדול באלמנה בביאה

אי זו היא חללה³ זו שנולדה מאיסורי כהונה וכן אחת מן הנשים האסורות לכהונה⁴, שנבעלה לכהן נתחללה.

¹ רמב"ם שם פי"ח ה"א וז"ל החינוך שם "וכן נמי תקרא זונה כל שנבעלה לכהן חלל, ואע"פ שהיא מותרת להנשא לו, שאין היותה זונה תלוי בבעילה של איסור אלא בפגימה, ומפי השמועה למדנו שאינה פגומה אלא מאדם האסור לה שתנשא לו או מכהן חלל".

² וז"ל הראב"ד שם "ליתנהו להני כללי שאין זונה אלא מחייבי כריתות או מעכו"ם ועבד שאין בהן קידושין מיהו כל הפסולים לבא בקהל אם באו עליה פסולה מן הכהונה ומן התרומה ואפילו חלל משום דכתיב ולא יחלל זרעו מה הוא מחלל אף זרעו מחלל אבל ללקות עליה משום זונה לא" עכ"ל ועיין במ"מ שם שכתב שדעת הראב"ד שחלל פוסלה לכהונה משום שעשאה חללה אבל אינה זונה כיון שאינה ביאת איסור ועי"ש במשנה למלך באריכות וכתב שבשאר חייבי לאוין לראב"ד נפסלה לכהונה מדכתיב כי תהיה לאיש זר דכיון שנבעלה לזר לה פסלה ולא משום זונה או חללה ועיין בעצי ארזים ס"ק טו שהעלה שדעת הראב"ד שחלל אינו פוסל לכהונה מדאורייתא ושכן דעת הטור ואינו אלא פסול מדרבנן אמנם בבית משה ס"ק ז הוכיח שאף לדעת הראב"ד ביאת חלל פוסל מן התורה ועיין תו"ט יבמות פ"ו מ"ה וז"ל למסקנא "ואני אומר שאפשר שמפרשים הברייתא דפסולה לא מטעם זנות ולא מטעם חללה אלא מטעם גזירת הכתוב ובת כהן כי תהיה לאיש זר וגו' כלומר שיש זרות בביאתו וכל איסורי לאוין זרים הם בביאתו. וגם החלל קרוי זר כיון שנעשה זרות ע"י ביאתו בזרע שיבא ממנו וזוהי הפסול לה כלומר שיש צד פסול כמו שזכרנו".

³ רמב"ם איסורי ביאה פי"ט ה"א שו"ע אבהע"ז סי' ז סעי' יב יג

⁴ עיין ל"ת קנח שהנבעלת לאסור לה ואינו מאיסורי כהונה נעשית זונה ולא חללה ואף באלו שאינם נעשית זונה ואסורה לכהונה מ"מ אינה נעשית חללה ע"י ביאתם אם אינם איסורי כהונה וחלל שבא על בת כהן או ישראל לדעת הרמב"ם פי"ח מאיסורי ביאה הי"א נעשית זונה וכן פסק בשו"ע כמבואר לקמן ודעת הראב"ד שם נחלקו הפוסקים אם ביאת חלל שבא על אשה עושה אותה חללה וז"ל הראב"ד שם "ואפילו חלל משום דכתיב ולא יחלל זרעו מה הוא מחלל אף זרעו מחלל אבל ללקות עליה משום זונה לא" עכ"ל ועיין במ"מ שם שכתב שדעת הראב"ד שחלל פוסלה לכהונה משום שעשאה חללה אבל אינה זונה כיון שאינה ביאת איסור ועי"ש במשנה למלך באריכות ועיין בעצי ארזים ס"ק טו שהעלה שדעת הראב"ד שחלל אינו פוסל לכהונה מדאורייתא ושכן דעת הטור ואינו אלא פסול מדרבנן אמנם בבית משה ס"ק ז הוכיח שאף לדעת הראב"ד ביאת חלל פוסל מן התורה ועיין תו"ט יבמות פ"ו מ"ה וז"ל למסקנא "ואני אומר שאפשר שמפרשים הברייתא דפסולה לא מטעם זנות ולא מטעם חללה אלא מטעם גזירת הכתוב ובת כהן כי תהיה לאיש זר וגו' כלומר שיש זרות בביאתו וכל איסורי לאוין זרים הם בביאתו. וגם החלל קרוי זר כיון שנעשה זרות ע"י ביאתו בזרע שיבא ממנו וזוהי הפסול לה כלומר שיש צד פסול כמו שזכרנו".

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

כיצד כגון⁵ כהן הדיוט בן תשע שנים ויום אחד שבא על הזונה, או על הגרושה, וכהן גדול שבא עליה, או על האלמנה, או⁶ שנשא בעולה⁷ ובא עליה, הרי אלו נתחללו לעולם.

אבל הכהן עצמו שעבר העבירה לא נתחלל ומ"מ אם⁸ נשא אחת מהאסורות לו אינו עובר במקדש ולא ישא כפיו⁹ ואפילו אם גירשה או מתה עד שידור הנאה על דעת רבים מהנשים שהוא אסור בהם ואם עבד אין עבודתו פסולה¹⁰.

ואם הוליד ממנה¹¹, בין זה שחיללה בין כהן אחר, הולד, בין שהוא זכר בין שהוא נקבה, חלל

כהן שקידש אחת¹² מאיסורי כהונה, ונתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין, לא נתחללה. אבל מן הנישואין, אף ע"פ שלא נבעלה¹³, נתחללה, שכל נשואה בחזקת בעולה היא אע"פ שנמצאת

⁵ שם ה"א ושו"ע שם

⁶ עיין בעצי ארזים ס"ק כט שהוכיח מהא דלא הזכיר הטור כהן גדול הבא על הבעולה עשאה חללה דס"ל שאינה נעשית חללה אע"ג שוולדה נעשה חלל בדקיי"ל שיש חלל מחייבי עשה אמנם בפני משה ס"ק לה פליגי עליה וס"ל דנעשית חללה אמנם היא חללה מחייבי עשה דאפשר שאינה אלא בעשה ולא בלאו כדעת תוס' יבמות עז"ב ד"ה מחלל

⁷ משכחת ליה שנעשית בעולה ואינה זונה או אלמנה או גרושה בקידושי טעות ועיין רש"י כתובות ל ע"א ד"ה בעולה וז"ל "וא"ת יש כאן לאו זונה לא אשכחן תנא דאמר פנוי הבא על הפנויה עשאה זונה אלא ר' אלעזר ולית הלכתא כוותיה ואין זונה אלא הנבעלת לפסול לה" ובקידושין ס"ח ע"א ד"ה בבעולה וז"ל "ולכא לאקשווי הא זונה היא או אלמנה או גרושה דבעולה פנויה לאו זונה היא כדתנן ביבמות (דף סא) אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות וביאת איסור לפסול לה" ועיי"ש בהגהות הב"ח שכתב דאף לר"א משכחת לה בקמנה הממאנת אבל באחרונים הקשו עליו דהא מיאון מדרבנן הוא וא"כ ע"כ אינו שייך לומר דהוי בעולה דקרא אמנם עיי"ש במאירי שכתב ג"כ שיש מפרשים בממאנת וכתב על זה "ואין צורך בכך" ועיין בשיטה מקובצת כתובות שם

⁸ רמב"ם ביאת המקדש פ"ו ה"ט שו"ע או"ח ס' קכח סעי' מ ובמ"ב שם

⁹ ואינו משום דנעשה חלל אלא כיון דהוא מחזיקה לאשה ועומד במרדו הלא הוא מועד לאיסור זה וקנסוהו חז"ל אבל אם בא עליה פעם אחת באקראי מותר לישא כפיו (ביאור הלכה שם סעי' מא ד"ה נטמא למתים)

¹⁰ כן היא הגירסא הנכונה כדאיתא בנושאי כלים על הרמב"ם שם

¹¹ שם ה"ג ושם

¹² שם ושו"ע שם

¹³ ואם יש עדים שלא נבעלה דעת הט"ז שנעשית חללה ודעת הח"מ ס"ק כג שלא נעשית חללה ועיין פתחי תשובה ס"ק כב שכתב בשם שער המלך שלדינא יש לחוש להומרא בזה אמנם בערוה"ש סעי' לא כתב דאדרבא אין להחמיר בזה והוכיח כן מירושלמי ועיין באבני מילואים ס"ק י שהביא דברי מהר"א ששון דחופה פוסלת אפילו שודאי לא נבעלה מדרבנן שהחמירו חכמים לפי שהיא קרובה לביאה

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

בתולה. והבנים חללים¹⁴ מלבד באלמנה או בעולה שנשאת לכה"ג ומת, ונשאת אח"כ לכהן הדיוט שהבנים ספק חללים¹⁵, וי"א¹⁶ שהם ודאי חללים.

כהן גדול¹⁷ שנשא בוגרת או מוכת עץ לא חיללה, וכן אם בעל בעולה¹⁸ בלא נישואין¹⁹ לא חיללה. וי"א²⁰ שבביאת בעולה בלא נישואין עשאה חללה.

ג. מה כהן גדול באלמנה בביאה לחודה אף האי נמי בביאה לחודה

שלש נשים²¹ נאסרו בלאו על כל הכהנים גרושה זונה וחללה, ועל כהן גדול ארבע, אלו השלש והאלמנה.

כל כהן שנשא אחת משלש נשים אלו²², בין כהן גדול בין הדיוט ובעל, לוקה. ואם בא עליה דרך זנות אינו לוקה משום זונה או גרושה או חללה, וכן אם

¹⁴ שהרי כיון שהיא מפסולי כהונה א"כ ע"כ בניה משני חללים אף אם לא נבעלה מהראשון דנעשית חללה בביאת השני וא"כ מש"כ בבאר היטב שם בשם הט"ז שבניה ספק חללים ע"כ איירי בבעולה או אלמנה שנשאת לכה"ג שאינו ודאי שנבעלה לו ומספק הרי היא חללה ובניה משני ספק חללים כיון שבביאת השני שהוא כהן הדיוט אינו מחללה

¹⁵ באר היטב ס"ק מד ובית משה ס"ק לג

¹⁶ עיין בב"ש שם נ שנסתפק שאפשר שלעת הרמב"ם חופה לבדה פוסלת אף בלא ביאה וכתב שלדעת תוס' ודאי חופה לבדה פוסלת ולהכי אף באיכא עדים שלא נבעלה הרי היא ודאי פסולה. ועיי"ש בביאור הגר"א ס"ק נ שכתב שבאמת חופה לבד מחללת לדעת הרמב"ם אמנם עיי"ש בפני משה ס"ק לו ובערוה"ש סעי' לא שהוכיחו שהחופה לבד אינה מחללת אלא הוא רק מצד השש שמא נבעלה וכדמשמע מלשון הלבוש שם "שכל נשואה בחזקת בעולה היא אע"פ שנמצאת בתולה שמא הערה בה"

שם ה"ד

¹⁸ וכן מדויק לשון המחבר הנ"ל "או שנשא בעולה ובא עליה דבעינן נישואין בבעולה לכהן גדול ולא מהני ביאה לחוד כדי לעשותה חללה

¹⁹ ואפילו אם בעל לאחר אירוסין לא חיללה דלישנא דבתולה מעמיו יקה אשה משמע ליה לרמב"ם דהוא נישואין (נתיבות לשבת ס"ק כ וכן עיין בשו"ת רע"א סי' רכא בתשובת ר' שלמה איגר אמנם עיין במשנה למלך פ"א ממכירה ה"ד שנסתפק בזה)

²⁰ שיטה מקובצת כתובות ל ע"א ד"ה וז"ל שיטה ישנה וברשב"א שם וז"ל שם "וא"ת בביאה ראשונה נמי הוא חללה דמכי הערה בה איתסרה עליו ובנמר ביאה משוי לה חללה ואין לו בה הויה אח"כ י"ל חדא ביאה לא פלגינן שתאסור שני איסורין" ועיין אבני מילואים כאן ס"ק ט

²¹ רמב"ם איסורי ביאה פי"ז ה"א

²² שם ה"ב וחינוך מצוה רסו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

קידש²³ ולא בעל אינו לוקה, שנאמר (ויקרא כא פסוק ז) אִשָּׁה זָנָה וַחֲלָלָהּ
לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ עַד שִׁיקָה וַיִּבְעוּל²⁴.

אולם כהן גדול שבא על אלמנה, לוקה אחת אע"פ שלא קידש, שנאמר (שם
פסוק טו) וְלֹא יִחַלֵּל זָרְעוֹ בְּעַמּוּי כִּיּוֹן שִׁבְעָלָה חֲלָלָהּ, ופסלה לכהונה, אבל
בזונה²⁵ וחללה וגרושה אינו כן, שהרי הן מחוללות ועומדות קודם בעילתו.

י"א²⁶ ששלש נשים אלו שוים לאלמנה לכהן גדול, שאם בעל ולא קידש לוקה
אחת, ואם קידש ובעל לוקה שנים. וי"א שחייב על בעילתו רק אם היה גמר
ביאה, אבל בהעראה לחוד אינו חייב.

²³ "והנה קידש ולא בעל לכולי עלמא אין לוקין ואני מסופק אם יש איסור בקידושי פסולות לכהונה או אפילו איסורא ליכא. ובשאר חייבי לאוין, לא מיבעיא להחולקים על הר"מ וסוברים דבעל לוקין אף בלא קידושין דלא כתיב בהו קיחה, א"כ הקידושין לא מעלין ולא מורדין, נראה פשוט דאין איסור כלל לקדש חייבי לאוין בכסף ובשטר, אלא אפילו להאומרים דאין לוקין אלא בקידושין מ"מ הקידושין בעצמן נראה דאין איסור כלל. אך באיסורי כהונה, בין לשיטת הר"מ דבעל אחר הקידושין לוקין משום לא יקה, ולשאר השיטות דלוקין ג"כ משום לא יקה ולא יחלל ג"כ, אפשר כיון דהוציא הכתוב בלשון קיחה, ואביי סובר דעל הקידושין בעצמן לוקין, נהי דרבא פליג, מהיכי תיתי נשוי פלוגתא רחוקה לומר דלרבא אפילו איסורא ליכא, ובפרט לשון אין לוקה משמע מלקות הוא דליכא הא איסורא איכא והנה בב"מ י' ע"ב, גבי איכא בינייהו כהן דאמר ליה לישראל צא וקדש לי אשה גרושה, דאי משום בר חיובא האי לאו בר חיובא, ואי מטעם דאי בעי עביד אי בעי לא עביד וכו', נראה דהקידושין הם עבירה. ועי"ש בתוס' ד"ה דאמר, הקשו מאי נפקא מינה אי יש שליחות הא רבא סובר קידש אינו לוקה. ותירצו שני תירוצים, א' דנפקא מינה בבעל אח"כ דלוקין אף על הקידושין כדמוכח בתמורה וכו', והשני דנפקא מינה לענין הקידושין דאי אין שליחות לאו קידושין נינהו, עי"ש נראה משם דודאי יש איסור בקידושין לחוד, דאי לא הוי כלל איסורא מאי דבר עבירה איכא בשלח שליח לקדש, אלא על כרחך איסור דאורייתא איכא. וכן בתמורה ה' ע"ב, דמקשה הש"ס לרבא דסובר כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, והרי אלמנה לכהן גדול דרחמנא אמר אלמנה וגרושה לא יקה, ותנן כל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולך אחר הפגום, ולרבא לא יתפסו הקידושין. נראה ג"כ דאיסור איכא, דאי לאו הכי אפילו לרבא תופסין הקידושין דהוא עצמו סובר דקידש אינו לוקה א"כ מאי לא תעביד אמר רחמנא בקידושי כסף ושטר, אלא על כרחך דאיסורא איכא. ואחרי זה ראיתי להריטב"א קידושין מ"ב ע"ב [ד"ה מאי] מביא סוגיא זו דב"מ, וכתב דלפני עור לא שייך בזה דאפילו כהן עצמו לא עביד איסור כלל עד דבעיל. ועי"ש שיטתו שפירש הסוגיא דאין שליח לדבר עבירה, נראה מדבריו בפירוש דאפילו איסורא ליכא בכהן המקדש נשים פסולות. והסוגיא בתמורה צריך לומר כיון דבעיל אח"כ עובר למפרע, עי"ש בריטב"א ע"ה ע"א [ד"ה רבא, לפיכך שייך] אי עביד לא מהני, וצ"ע דין זה." (מנחת חינוך מצוה רסו אות ט)

²⁴ עיין בחינוך מצוה רסו וז"ל "שלא ישא כהן, בין כהן גדול בין כהן הדיוט אשה זונה לאשה, שנאמר [ויקרא כ"א ז'] אשה זונה וחללה לא יקחו, ולשון קיחה משמע דרך אישות, על כן אינו לוקה עליה אלא כשנשאה ובעלה, שכן בא הפירוש שאין החיוב עד שיבעלנה."

²⁵ שם ה"ג

²⁶ השגת הראב"ד שם ורמב"ן קידושין עה ע"א ודעתם דאם קידש לחוד אינו לוקה, אבל בעילה לחוד לוקה בכלן משום הלאו לא יחלל. וקידש ובעל חייב שתיים בכל הנשים בין כהן גדול בין כהן הדיוט. והנה לפי דעת הרמב"ן [הנ"ל] שהביא הרב המגיד שם, שוה כהן הדיוט וכהן גדול בשלש נשים לכהן גדול באלמנה לגמרי. אבל מדברי הראב"ד שם מבואר דמורה להר"מ דהלאו דלא יחלל לא שייך בשלש נשים הללו בין בכהן גדול ובין בכהן הדיוט כיון שמהוללת כבר לכהונה, רק באלמנה לכהן גדול כיון שמהללה אפילו לכהן הדיוט, אך לוקין בבעילה לבד משום ולא יחלל זרעו, דהבנים הם חללים והוא מחלל הזרע, על כן סיים הראב"ד בהשגתו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ד. מצרי שני דאין זרעו פסול

נאמר בפרשת כי תצא (דברים כג פסוק ה – ט) לא תתעב אדמי פי אחיך הוא לא תתעב מצרי פי גר היית בארצו. פנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה' הוזהרנו בלאוים²⁷ אלו זה שלא להרחיק זרע עשו ושלא להרחיק מצרי מהתחתן עם זרע ישראל אחר שיתגיירו, אלא עד שלשה דורות כלומר שלא נמנע מהתחתן עמהם, שאין בהם איסור כמו בעמון ומואב, אלא מותרין הם אחר שני דורות.

ועובר על זה והסכים בדעתו שלא להתחתן גם אפילו אחר שני דורות מצד שהצר לישראל או מצד שקבע בלבבו שנאה עמהם מפני שבאו מאומה אחרת, עבר על לאו זה. ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה.

ואל תשמע²⁸ מדברינו שנהיה מצווים להתחתן עמם אחר שלשה דורות, שאין כוונת הכתוב לצוותנו להתחתן עמם חלילה, והמשפחות המיוחסות שבישראל לא ירדו ממעלתן להתחתן עמהם, אלא כוונת הכתוב שאין בהם איסור כלל.

וקודם דור שלישי מצוה להרחיקם. לפיכך מצרי ואדומי או מצרי שנתגיירו אסורים לבוא בקהל, ואין לוקין רק עוברים בעשה²⁹ דכתיב דור שלישי וגו' וקודם לא, והוי ליה לאו הבא מכלל עשה, ואם בא על בת ישראל או בת כהן הרי פסלה מן הכהונה וי"א שעשאה זונה כדלעיל.

שם, כגמר ביאתו, עיי"ש. א"כ כהן הדיוט וגדול אינו חייב על העראה בלבד כלל בלא קידושין, רק בקידושין חייב משום לא יקה, ובודאי חייב על העראה אחר קידושין דחייבי לאוין איתרבי לענין העראה ביבמות פרק הבא על יבמתו נ"ה ע"א. ועיי"ש בקידושין דמבואר שם, דכגמר ביאתו חייב גם משום חילול זרעו. (מנחת חינוך שם אות א)

²⁷ סה"מ ל"ת נד – ה ואלה המצוות שם, חינוך מצוה תקסג – ד

²⁸ חינוך שם

²⁹ והנה לדעת הרמב"ם גבי חייבי לאוין (פמ"ו מאיסורי ביאה ה"ב) דבלא קידש אינו לוקה (עיינן מצוה תקנ"ט אות ד), א"כ אפשר בעשה ג"כ אינו עובר בלא קידש, והרמב"ם אינו צריך להביא זה בחייבי עשה כיון דאין לוקין אין נפקא מינה, ואיסור איכא לדעתו תמיד בלא זה מחמת לאו דקדשה כידוע, א"כ אין נפקא מינה אם צריך קידושין, על כן אינו מביא זה. אך אם נסבור כסברת הרמב"ן (בשו"ת המיוחסות סי' רפ"ד, הובא בכסף משנה פ"א מאישות ה"ד) דפילגש מותרת, ונסבור ג"כ כשיטה זו דחייבי לאוין צריך קידושין, נראה דהוא הדין חייבי עשה, ומותר לישא מצרית או אדומית בתורת פילגש, כי התורה לא אסרה בלא קידושין, וכך חייבי לאוין בלא קידושין לשיטה זו אפשר דמותרת בלא קידושין. ולומר דאין לוקין בלא קידושין מ"מ סוברים דאיסור איכא, מנא לן זה, כיון דלא מצינו זה בתורה אפשר בלא קידושין ג"כ איסורא ליכא, וצ"ע: (מנ"ח תקסג – ד אות א)

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

וכן בני הגרים המצריים או האדומיים הוּו להו שני ואסורים, ואינם אסורים אלא עד שלשה דורות, אחד זכרים ואחד נקבות, שאחר שנתגייר הוא ובנו שנולד לו אחר שנתגייר, אסורים, ובן בנו מותר³⁰.

אדומי³¹ או מצרי שני שנשא בת ישראל, או ישראל שנשא אדומית או מצרית שניה³² הבת או הבן³³ כשרים אפילו לכהונה³⁴, שאחר איזה מהם שנלך הם כשרים³⁵.

י"א³⁶ שבזמן הזה שנתבלבלו כל האומות. להרמב"ם הוא הדין למצרי שנתגייר, ומותר לבא בקהל מיד. דכל דפריש מרובא פריש ואנו תולים שהוא מרוב אומות שהם מותרים מיד³⁷. ולהרא"ש³⁸, מצרי שבא ממצרים באיסורו³⁹ עומד⁴⁰.

³⁰ שולחן ערוך אבהע"ז סי' ד סעי' ג

³¹ שם סעי' ו

³² כ"כ בלבוש

³³ ובכהן שבא על אדומית או מצרית שניה במשנה למלך פיש מאיסורי ביאה ה"ה מסתפק בזה אם הבן הוי כהן או לאו ועיין בעצי ארזים ס"ק ז ובבית משה ס"ק ו ועיין אבני מילואים ס"ק ו דלא קרינן כל מקום שיש קידושין ויש עבירה הוולד הולך אחר הפגום אלא בחייבי לאוין ולא בחייבי עשה ואכמ"ל

³⁴ אפילו לכתחילה אע"ג שביאת ההורים היה באיסור ועיין לבוש

³⁵ ועיין בישועות יעקב פ"י הארוך ס"ק ב ובעצי ארזים ס"ק ז שמוותרים גם בפסולי קהל ודינם כקהל גרים ודלא כמהרש"ל ביש"ש יבמות פ"ט סי' ב

³⁶ שו"ע אבן העזר סי' ד סעי' י

³⁷ יומ"מ הלאו הזה נוהג ג"כ האידנא כיון דיש עכ"פ, ויכול להיות שניכר, אסור לקבוע שנאה לפוסלו, ואין לוקין כמו שכתב הרב המחבר" (מנחת חינוך שם אות ז)

³⁸ כדתניא בתוספתא דקדושין (פ' בתרא) א"ר יהודא מנימין גר מצרי היה חבר מתלמידי ר"ע אמר אני מצרי ראשון אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל. א"ל ר"ע מנימין טעית כבר בא סנהריב ובלבל כל העולם כלו וכל דפריש מרובא פריש. ובתוספתא דמסכת ידים (פ"ב) ראינו שחלקו רבן גמליאל ור' יהושע על ר"ע דתניא א"ל רבן גמליאל אף גר מצוה יהא מותר א"ל למצרים נתן הקב"ה קצבה שנאמר מקץ ארבעים שנה אקבץ את מצרים מן העמים אשר נפוצו שם וישבו על אדמתם, פ"י יחזרו מבלבולן לקביעותן ונאסרו. ומאחר שנחלקו ר"ג ור"י על ר"ע יש לומר שהלכה כמותם ואסורים המצריים עד דור שלישי (יראים סי' מב [רג])

³⁹ והנה לענין לבא בקהל, האידנא מותר, כמו שכתב הרב המחבר במצוה תקס"א דנתבלבלו כל האומות ומרובא פריש, ויש סוברים (הרא"ש) דמצרי באיסורו עומד, עיין בשו"ע כאן סי' ע"ב ועיין בתוס' יבמות ע"ו ע"ב ד"ה מנימין, לכאורה לפי מה שנתבאר לעיל (במצוה הקודמת מהמנחת חינוך תקסג – ד אות ו דכתבה התורה דור שלישי ודאי ולא ספק, א"כ כל ספק מצרי אסרה תורה דמאי שנא, א"כ לפי סברת השיטה מקובצת ב"מ ו ע"א ד"ה ועי"ל, גבי עשירי ודאי ולא ספק לא מהני מרובא פריש כיון דהתורה אסרה ספק ומרובא פריש ג"כ ספק, א"כ לא מהני מרובא פריש לענין מצרי ואדומי, א"כ כל האומות אסור להתחתן בהם מחמת חשש מצרי ואדומי, דלא אזלינן בתר רובא ומרובא פריש, א"כ אדרבא לשיטת הרא"ש הנ"ל דמצרי באיסוריה, הוי ליה קולא דמותר בכל האומות חוץ ממצרי, ולשיטת אלו אסור בכל האומות. אך אפילו לשיטת הרא"ש עכ"פ אסור משום איסור אדומי, ובאמת כל הפוסקים כתבו דמותרים האידנא בכל האומות, וצ"ע קצת לסברת השיטה מקובצת (מנחת חינוך מצוה תקסג – ד אות ז)

⁴⁰ ם שגם עליהם עבר כוס המלחמות מגוים רבים ועצומים הרבה פעמים, ולא עוד שנעקרה מלכותם ושמים לגמרי, שהרי ארץ מצרים לישמעאלים תחשב היום. והגרים בה ישמעאלים יקראו בשמם. ואעפ"כ באסורם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ולפיכך גם בזמן הזה אסור להרחיק מלהתחתן עם מצרי מפני שהצר לישראל, או מצד שקבע בלבבו שנאה עמהם מפני שבאו מאומה אחרת.

ה. עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית

הלכה למשה מסיני שהאיסור⁴¹ שנאמר בתורה (שם פסוק ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' לא נאמר אלא על זכרי אומות אלו אבל נקבותיהם אינם בכלל האיסור ומותרות לבא בקהל מיד שיתגיירו.

ו. האונס והמפתה והשוטה לא פוסלין ולא מאכילין

ואלו לא פוסלין⁴² ולא מאכילין האונס, והמפתה, והשוטה שנשא אשה, אא"כ היתה אסורה להן שהן פוסלין אותה בביאתם מפני שנעשית זונה וחללה.

לפיכך ישראל שאנס או פיתה בת כהן וזינתה עמו שלא לשם קידושין אינה נפסלת מתרומה שפנוי הבא על הפנויה כשרה אינו פוסלה וכן כהן שאנס או פיתה בת ישראל אינו מאכילה.

וכן השוטה שנשא אשה. אפי' ע"י חופה וקדושין אינו מאכילה ואינו פוסלה, שלא תקנו להם נשואין אפי' מדרבנן, וכן אם היא שוטה לא תקנו לה נשואין אא"כ השיאה אביה בקטנותה.

ז. ואם אינן ראויין לבא בישראל הרי אלו פוסלין

כבר נתבאר לעיל דף סח. שלמרות שנחלקו הראשונים האם זונה היא הנבעלת מכל חייבי לאוין ועשין, או דוקא חייבי כריתות עכו"ם ועבד מ"מ לכו"ע על הנבעלת לאסור לה, או לחלל, נפסלת לאכילת תרומה, בין נבעלה

הם עומדים לדעת הרא"ש והעומדים בשטתו, לפי שלא מצינו להם גלות שלמה שתבטל קביעותם לגמרי. כמו בלבול וחורבן דסנהריב ונ"ג ונבדכנצר שהגלו גלות שלמה, מה שלא נמצא כמוהם במלכים שאחריהם הנלחמים באויביהם שאם היו מתגברים עליהם ומנצחים אותם, לא היו מנרשים התושבים מארץ מגורתם להגלותם. אף אם העבירום על דתם. ולכן שוב לא בטלה חוקת קביעותם", (שאילת יעב"ץ ח"א מו)

⁴¹ רמב"ם איסורי ביאה פי"ב הי"ח שו"ע ונו"כ שם ד ב

⁴² רמב"ם הלכות תרומות פרק ח הלכה יג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

באונס בין נבעלה לרצון בין לקמן בן לגדול כל שהוא בן תשע שנים ויום אחד בין שהוא בן דעת ובין שאינו בן דעת אלא חרש שומה וקמן⁴³.

דף סט:

ח. עיברה לא תאכל בתרומה נחתך העובר במעיה תאכל היה כהן שבא על בת ישראל... עיברה לא תאכל ילדה תאכל

מי שנשאת⁴⁴ לכהן שוטה או שאנס אותה או שפיתה אותה כהן, וילדה אוכלת בשביל בנה⁴⁵, ואפילו בתרומה דאורייתא⁴⁶, ואף על פי שהדבר ספק בנשאת לשוטה או כשהתפתתה שמא כשם שזינתה עם זה, כך זינתה עם אחר, והואיל ובלא קידושין היא שמא מאחר נתעברה, הרי הולד בחזקת זה שבא עליה, אם יש עדים שבא עליה⁴⁷ או שהוא מודה שבא עליה⁴⁸, והכל מרננין אחריה בזה הכהן שזינתה עמו עוד פעמים חוץ מפעם הוזה הידוע, אבל בפעם א' שזינה עמה אינו מספיק לתלות בו⁴⁹. וי"א⁵⁰ שאם לא נחשדה מאחרים, אין צריך שיהיו הכל מרננין, אלא כל שנודע שבא עליה פעם אחת תולים בו ואוכלת בתרומה.

אם יש רק קול שבא עליה אין סומכים על זה שתאכל בתרומה.

גם אם יש עדים אם יצא עליה קול שזינתה עם אחרים, י"א⁵¹ שאינה אוכלת בתרומה. ויש אומרים⁵² אפי' אם חשודה ג"כ מאחרים, כיון שהוא בא עליה בודאי, תלינן בו ואוכלת בתרומה.

⁴³ רמב"ם שם

⁴⁴ רמב"ם שם הלכה יד

⁴⁵ נמצא כחו של בן גדול משל אב שהאב לא האכיל והבן מאכיל את אמו

⁴⁶ חזו"א אה"ע סי' א' סק"ה וע"ש דעת הגר"א

⁴⁷ רי"ב א' יבמות ס"ט ב' ונמוק"י שם ועי' במאירי שם שכו' דכיון שבא עלי' פ"א תלינן ביה אפי' לאחר זמן שא"א להיות הולד מביאה זו דתלינן כל הביאות שאח"כ בו

⁴⁸ ר"י קורקוס וכ"כ המ"מ פמ"ז מא"ב הי"ח ועי' בפ"י הר"א מן ההר ביבמות שדעתו דקול סגי.

⁴⁹ ר"י קורקוס שם

⁵⁰ עי' רמ"א אה"ע סי' ד' סכ"ח וכ"מ בתו' כתובות י"ד א' ובתו' הרא"ש יבמות ס"ט ב'

⁵¹ הרמב"ם שם

⁵² דעת הרא"ש והרשב"א וכרבא בלישנא בתרא מובא בח"מ וב"ש באה"ע סי' ד' סכ"ח וכ"כ דעת המאירי ביבמות שהביא דעה זו בסתמא ודעת רבנו בשם י"א אבל הר"א מן ההר העתיק דעת רבנו ובדברי הגר"א בזה עי' בחזו"א אה"ע סי' א' סק"ה ועי' ברשב"א ומאירי ופסקי רי"ד שהביאו שר"ח פסק כרב.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

בת ישראל⁵³ שנתעברה וילדה ולא נחשדה משום אדם, והיא אומרת מפלוני כהן נתעברתי והוא אינו כאן שיכחישנה, אינה אוכלת בתרומה עד שיאמר הכהן שממנו נתעברה.

אבל כל זמן שהיא מעוברת אינה אוכלת. כמבואר לעיל דף סז. שבת ישראל⁵⁴ המעוברת מכהן לא תאכל בשביל העובר, שנאמר (ויקרא כב פסוק יא) ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו ודרשינן הם יאכלו את אמם, ומינה משמע דדוקא ילוד מאכיל שאינו ילוד אינו מאכיל.

וכן כהנת שבא עליה ישראל שוטה ואפילו בחופה וקידושין, או שאנסה או פיתה אותה ישראל כשר ונתעברה אינה אוכלת מפני העובר, נתחתך העובר במעיה, או שמת במעיה, וכן אם ילדתו ואח"כ מת הרי זה תאכל מיד, לפי שחוזרת לבית אביה ודוקא שהישראל שבא עליה היה כשר, שאם היה פסול הרי פוסלה בביאתו לעולם, וכו"ל.

ט. העבד פוסל משום ביאה ואינו פוסל משום זרע

העבד וכל שכן הגוי⁵⁵ אינו פוסל משום זרע ואינו מאכיל, כיצד כהנת שנשאת לישראל, והלך הבן וזינה עם השפחה או גויה וילדה ממנו עבד או גוי, דקי"ל שפחה או גויה ולדה כמותה, ואין מתייחס כלל אחר אביו, ומת הבן ובנו העבד או הגוי קיים, תאכל בתרומה שאין זה זרע, שהעבדים והגויים אין להם ייחוס.

וכן ישראלית שנשאת לכהן וילדה ממנו בן והלך הבן וזינה עם השפחה או הגויה וילדה ממנו עבד או גוי, ומת הבן ובנו העבד או הגוי קיים, לא תאכל בתרומה⁵⁶, שהרי זרע אין לה שמת בנה, ונכדה העבד או הגוי אינו מתייחס אליה, כיון שאין להם יחס.

אולם עבד זה או גוי זה אם יבא על בת ישראל, פוסל אותה משום זונה וכדלעיל.

י. ממזר פוסל ומאכיל

⁵³ דרך אמונה שם קז

⁵⁴ רמב"ם הלכות תרומות פרק ה הלכה ב

⁵⁵ רמב"ם הלכות תרומות פרק ו הלכה טז

⁵⁶ על אף שהעבד אוכל בתרומה כגון שהוא עבדו של בעלה הכהן

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

כל שזרעה⁵⁷ מתייחס אחריה, אם היא בת ישראל לכהן הרי כשזרע זה קיים אוכלת בתרומה מחמתו ואפילו הוא פסול ואינו ראוי לבא בקהל.

ואם בת כהן לישראל אינה חוזרת לבית אביה לאכילת תרומה כל עוד זרעה קיים אפילו אם הוא פסול לבא בקהל

לפיכך אם היה נכדה ממזר או כל פסול קהל אחר, ואין צריך לומר שאם היתה לה בת או נכדה ונינה⁵⁸ מכהן, אף ע"פ שהבת נשואה לישראל ואפילו נתחללה⁵⁹, הרי אמה אוכלת בשביל הבת הפסולה או הנכד הפסול אפילו כשאין בנה או בתה קיימים.

וכן בת כהן לישראל שילדה בת, והבת זינתה עם עבד או עם גוי וילדה ממנו בן כיון דק"ל גוי ועבד הבא על בת ישראל, ואפי' על א"א הולד כשר ומתייחס אחר אמו, יכול להאכיל את אם אמו בתרומה, ואם היתה אם אמו בת ישראל לכהן פוסלה⁶⁰.

יא. כהן גדול פעמים שהוא פוסל

כהנת שבנה או בתה ישראל⁶¹ ואינו כהן, אינו מאכילה בתרומה אפילו אם נכדה כהן, ואפילו הוא כהן גדול. ואפילו מתו בנה או בתה, כל עוד נכדה קיים אינה אוכלת בתרומה, שהרי אינה שבה אל בית אביה לתרומה כל עוד זרע יש לה.

כיצד בת כהן שנשאת לישראל וילדה ממנו בת, והלכה הבת ונשאת לכהן וילדה ממנו בן, הרי נכד זה ראוי להיות כהן גדול ומאכיל את אמו בתרומה, אפילו מת אביו אבל פוסל את אם אמו ואף על פי שמתה אמו, וזאת אומרת לא כבן בתי כהן גדול שהוא פוסלני מן התרומה.

יב. שוטה וקטן שנשא נשים ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום

⁵⁷ רמב"ם שם הלכה יד

⁵⁸ עד סוף כל הדורות.

⁵⁹ שאינה ראויה אפי' לחזור לבית אביה אחר שתתאלמן או תתגרש

⁶⁰ דרך אמונה שם קבו מהמאירי בסוגיתנו וכ"כ הפרישה יו"ד סי' של"א סקפ"ה

⁶¹ רמב"ם שם הלכה טו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אשת⁶² החרש והזקנה והעקרה הרי הן כשאר כל נשים וחולצות ומתייבמות, שהרי מצינו כמה נשים עקרות וזקנות שנפקדו וראויות להקים שם לבעליהם⁶³, אבל אשת השומה והקטן פטורין מן החליצה ומן היבום, שהם כאילו לא היו נשותיהן מעולם, שאין קידושי קטן ושומה כלום שאין קניינם קניין, וכתוב (דברים כה פסוק ה) לא תהיה אשת הפת החוצה, מי שיש בו אישות פרט לאשת שומה וקטן שאין להן אישות כלל.

יג. מפרישין אותן ג' חדשים שמא מעוברות הן

כבר התבאר לעיל דף לג: שמדכתיב (בראשית יז פסוק ז) להיות לך לאלהים ולזרעך אהריוך ופירשו בו חכמים⁶⁴ ז"ל אימתי יהיה לך לאלקים בזמן שזרעך מיוחס אהריוך, כלומר שאין השכינה שורה בישראל אלא בזמן שזרעו של כל אחד הוא מיוחס בודאי אחריו, שהכל יודעין בודאי שזה בנו של זה, אבל אם אין זרעו מיוחס אחריו בודאי, אלא שספק אם זה בנו אין השכינה שורה בישראל.

וכבר ידוע בחכמי הטבע וקים להו לחכמים ז"ל שכל אשה שבאו עליה ב' אנשים זה תוך ג' חדשים אחר שבא עליה זה, וילדה ולד לסוף ט' חדשים של ביאת הראשון, יש להסתפק בולד זה אם הוא נולד לט' חדשים ומן הראשון הוא, או נולד לז' חדשים ומן האחרון הוא, אבל אם תמתין ג' חדשים שלימים בין שתי הביאות אז נוכל להבחין מאיזה מהם נתעברה, שאם נתעברה מן הראשון היה עובר ניכר לסוף שלשה חדשים קודם שבא עליה השני, דהכי קים להו שבודאי העובר ניכר לסוף שליש עיבורה, ואם תלד לט' חדשים עובר ניכר לסוף ג' חדשים שלימים, וסתם נשים יולדות לט'

לפיכך אשה⁶⁵ שהיתה אסורה על אחד ונשאת לו בטעות, ואח"כ נודע שהיא אסורה לו והוציאהו בי"ד מתחתיו, צריכה להמתין שלושה חדשים לפני שנשאת כדי לברר שאינה בהריון ממנו.

⁶² שו"ע ונו"כ אבהע"ז קעב מז

⁶³ מה שא"כ באילונית והרמב"ם בפ"ו כתב משום דזקינה ועקרה היתה להם שעת הכושר. באה"ג שם ע

⁶⁴ להלן מב.

⁶⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יג ח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

אם היתה קטנה שאינה ראויה לילד אינה צריכה להמתין, שזה דבר שאינו מצוי⁶⁶ הוא ומילתא דלא שכיחא לא גזרו בו רבנן.

ואם היו כהנות נפסלו מן התרומה.

יד. הרי זה גיטיך שעה אחת קודם למיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד

בת ישראל לכהן⁶⁷ אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה, או ליד שלוחה שעשתה לקבלה, ואפי' כתב הבעל גט ועשה שליח להוליכו ומסרו לו, והיא יודעת כן, בכל זאת אוכלת עד שתקבלנו שכל זמן שלא קיבלתו אינה מגורשת והיא אשת כהן⁶⁸, וכל שהיא ספק גרושה⁶⁹ הרי זו לא תאכל.

כהן האומר לאשתו בת ישראל, הרי זה גיטיך שעה אחת קודם למיתתי⁷⁰, אסורה לאכול בתרומה מיד, שמא זו היא השעה שקודם מיתתו⁷¹ והרי היא מגורשת ממנו.

טו. בת כהן שנישאת לישראל ומת טובלת ואוכלת בתרומה לערב... טובלת ואוכלת עד ארבעים

⁶⁶ אע"ג שגזרו בקמנה גרושה וכו'

⁶⁷ רמב"ם הלכות תרומות פרק ט הלכה א

⁶⁸ ר"י קורקום

⁶⁹ כגון שזרק לה גיטה ספק קרוב לו וכן שאר ספקות ואף על גב דאיכא למימר העמד אשה על חזקתה שלא נתגרשה מ"מ חישו בתרומה אפי' במקום חזקה היכא דאיכא רעותא וכן אם נמצא פסול בהגט אם אינו בטל מה"ת אסורה לאכל בתרומה וכן להיפך בבת כהן לישראל שחוזרת לבית אביה כשאין לה זרע מהישראל אם נפל ספק בהגט או נמצא בהגט פסול דרבנן עדיין אסורה לאכל בתרומה עד שיצא הגט בכשרות גמורה. דרך אמונה שם ד

⁷⁰ כגון שהי' ירא שמא ימות פתאום או בעיר אחרת ותזקק אשתו לחליצה ונתן לה גט כשהוא בריא [וה"ה בשכיב מרע] ואומר לה גט זה יהא לגיטיך שעה אחת קודם מיתתי. רש"י סוכה כג:

⁷¹ ואף על גב דאשת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים ואפי' הי' בן מאה שנה כמבואר שם ה"ג מהואר בניטין כח. דהיינו משום דשמא מת לא חיישי' דמעמידין אותו על חזקת חי, אבל שמא ימות חיישי' דלא מרע לה לחזקה בהכי ולכן כאן שנתן לה גט ע"מ שיחול שעה א' קודם למיתתו חוששין שמא ימות מיד ועי' מאירי שם דרך בתרומה החמירו לחוש שמא ימות משום דאפשר בחולין ודוקא כאן שאם ימות נמצא עושה איסור למפרע אבל במקום שאפי' ימות אין האיסור אלא מכאן ולהבא לא חיישי' שמא ימות. ישועות מלכו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

בת כהן⁷² שבא עליה ישראל בזנות, או שנשאת לשוטה שאין לו נשואין שהרי זה ג"כ כזנות, אין חוששין שמא נתעברה⁷³, אלא טובלת⁷⁴ ואוכלת לערב בצאת הכוכבים.

היתה נשואה לישראל⁷⁵ ומת בעלה או גירשה, טובלת ואוכלת בתרומה לערב עד ארבעים יום, שכל הארבעים יום אינו עובר אלא מים בעולם הוא חשוב⁷⁶. אבל אחר מ' יום אסורה לאכל שמא מעוברת היא מהישראל, ואין מעמידין אותה על חזקתה שלא נתעברה⁷⁷, שחששו בתרומה אפי' במקום חזקה⁷⁸.

ואם הוכר עוברה אחר מ' יום, הרי זו מקולקלת למפרע עד ארבעים יום, ואם אכלה תרומה צריכה לשלם לכהן התרומה שאכלה אחר מ' יום⁷⁹, אבל לא חומש. אבל מה שאכלה קודם מ' יום א"צ לשלם שאז היתה כהנת, וכדין אכלה.

טז. הבא על ארוסתו בבית חמיו ... הולד שתוקי

פנוייה שנתעברה וילדה⁸⁰, אם אינה בפנינו לבדוקה או שהיא שוטה, דבר תורה כשר, שהולכים אחרי רובא דעלמא שהם כשרים אצלה, אבל חכמים עשאוהו לספק ממזר מדרבנן שמא לפסול

⁷² רמב"ם הלכות תרומות פרק ח הלכה ג

⁷³ שסתם אשה מונה מתהפכת כדי שלא תתעבר לפי שאינה רוצה להתעבר מזנות וכן אשת שוטה אינה רוצה להתעבר ממנו שחוששת שלא תוכל לסובלו ומתהפכת. רש"י ותוס' בסוגיין.

⁷⁴ משום שנמארה בקרי דרך אמונה – ציון ההלכה הלכות תרומות פרק ח ס"ק (יח)

(יח) רש"י שם והנה לפ"ד הרנב"ם שם פ"ז ה"ז דתלוי אם נתהפכה בשעת תשמיש י"ל דמיירי כאן שלא נתהפכה בשעת תשמיש ונתהפכה אחר תשמיש ואז יוצא הכל בב"א ואין לחוש לפולטת ג' ימים ולהראשונים שם הדוקא הטבילוה במטה ולא נתהפכה כלל אז לא חיישי' לפליטה צ"ל כאן להיפך דבשעת תשמיש נתהפכה ומסתמא אין יכולה להתעבר ואי משום פליטה מיירי שאחר תשמיש הטבילוה במטה וכ"כ הרשב"א והריטב"א כאן ומיושב מה שנתקשה כאן הרדב"ז. דרך אמונה בציון ההלכה שם יח

⁷⁵ דאז אינה מתהפכת ויש לחוש שמא נתעברה מ"מ טובלת ואוכלת

⁷⁶ שיצירת הולד לארבעים יום ולפני כן אין עליו צורת ולד.

⁷⁷ ודוקא שהיתה בעולה בשעת נשואין או שבעל ושנה דאל"ה אין אשה מתעברת מביאה ראשונה וא"צ לחוש

⁷⁸ ריטב"א בסוגיין.

⁷⁹ ויל"ע איזה תרומה מיירי אם תרומה שלא זכה בה כהן הרי מזיק מתנ"כ או שאכלן פטור כיון שאין כאן מצד כפרה רק מצד גזילה ואם תרומה שכבר זכה בה כהן בלא"ה צריכה לשלם קרן ואפי' תוך מ' יום משום גזילה ולפ"ד התו' דמזיק מתנ"כ או שאכלן חייב לצאת יד"ש נ"מ אם צריכה לשלם לצאת יד"ש אבל לפ"ד הר"ן צ"ע ובפי' ר"א מן ההר נראה שמפרש דמקולקלת למפרע שעשתה איסור וצריכה לשוב ע"ז. דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק כה

⁸⁰ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ד כו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

נבעלה, ואסור בממזרת ודאי ובישראלית⁸¹. אבל אם אין ממזרים בעיר⁸², או שידוע שהבועל הוא אצלה ואין חשש שהלכה אליו⁸³, הולד כשר.

אם אומרת האם של פלוני הוא והוא כשר מאמינן לדבריה והולד כשר, שכיון שמן התורה הוא כשר מאמינן לדבריה להכשירו, מכל מקום אין אנו מחזיקין אותו כבנו ודאי ליורשו אם אינו מודה שהוא בנו⁸⁴, אבל אם הוא מודה שהוא בנו אינו נאמן עליו ליבום אבל נאמן עליו ליורשו, שהתורה האמינתו לאב ליורשו.

ודוקא בפנויה הולד הוא ספק ממזר, אבל אשה שזינתה תחת בעלה אפילו היא אומרת של פלוני הוא וממזר הוא, אין חוששין לדבריה, שתולין רוב בעילות בבעלה וכשר הוא, ומותר בקרובי אותו פלוני שאומרת עליו שממנו נתעברה.

אולם ארוסה⁸⁵ שנתעברה והיא בבית אביה, אם אינה בפנינו לשאול אותה או שהיא אלמית או שוטה או שאומרת שאינה יודעת ממי נתעברה, הוי הולד ספק ממזר, ומסתמא לא מוקמינן לה אחזקת כשרות לומר מהארוס נתעברה, שאין דרך סתם אשה להפקיר עצמה לגבי ארוסה.

ואם היא בפנינו ואומרת שמהארוס נתעברה נאמנת והולד כשר, אפילו אם היתה נחשדת מאחרים שהעם מרננין אחריה שזנתה עם אחרים⁸⁶ מכיון שמעמידים אותה על חזקתה, וחזקת סתם אשה שאינה מזנה ומצרפים חזקתה לדיבורה ומאמינים לה⁸⁷, אפילו הארוס אינו בפנינו או שהוא בפנינו ואינו מכחישה וגם אינו מודה אלא אומר שאינו זוכר שבא עליה, ברי שלה עדיף משמא דיליה, והיא נאמנת מטעם חזקה זו שסתם אשה אינה מזנה והולד כשר, והוי בנו אפילו ליורשו.

⁸¹ ואפילו אם אומרת האם של פלוני הוא ואנו יודעין שאם היה מאותו פלוני שהיה ממזר ודאי, כגון שהוא ממזר או אחד מן העריות אצלה, אין זה הולד ודאי אלא ספק, דלא אשכחן שהאמינתה תורה את האם על בנה לומר שממזר הוא ולהתירו בממזרת, ואפילו אם אותו פלוני מודה שנבעלה לו אינו אלא ספק ממזר, דאמרינן כשם שזינתה עם זה כך זינתה עם אחר. שו"ע שם וב"ש לט

⁸² שאז ליכא למיחש למידי שאף אם מכותי נתעברה הולד כשר ולמה אין חוששין שזינתה עם קרוביה שהולד מהם ממזר נ"ל משום דדבר שאינו מצוי הוא כלל לזנות עם הקרובים שמהם הולד ממזר. ערוך השולחן אבן העזר סימן ד סעיף לד

⁸³ שהרי בכה"ג הולכים אחרי הרוב שרק בהלכה היא אליהם הוי קבוע וכמחצה על מחצה. ערוה"ש שם

⁸⁴ אבל חוששין לדבריה ואסור מדרבנן בקרובות אותו פלוני שהם עליו עריות. ואפילו היתה מיוחדת לו אינה נאמנת עליו להורישו, דכשם שהפקירה עצמה לזה כך הפקירה עצמה לגבי אחר, ואפילו עד אחד אינו נאמן עליו להורישו אם מכחישו, שאין מוציאין ממון על פי אחד

⁸⁵ שו"ע ונו"כ שם כז

⁸⁶ שו"ע ונו"כ שם כח

⁸⁷ דבארוסה יש סברא יותר לתלות בארוס מבאחרים משום דבארוס התירה עברה ואפקירה אבל לא באחרים. בה"י ופרישה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ואם הוא מכחישה ואומר שאינו ממנו, הולד הוא ודאי ממזר, שהרי אפילו בנשואה שאומרים רוב בעילות אחריו, האמינתה התורה לאב לומר על המוחזק לבנו שהוא ממזר

ודוקא על הבן האמינתו התורה, אבל על האשה אינו נאמן להחשיבה זונה, לפיכך אם האשה מכחישתו אינה זונה. ואם נשאת לכהן אחר שמת בעלה זה לא תצא משום זונה, והולד מן השני כשר לכהונה, אולם לכתחלה לא תנשא לכהן.

וזהו רק אם נשאת לכהן אחר, אבל לארוס או לבעלה זה אפילו הוא ישראל תצא במכחישה, דהא שוייה אנפשיה התיכה דאיסורא שהרי לגביו אין אלא חד ספק שמא באונס שמא ברצון, וספיקא דאורייתא לחומרא.

אם ראינו שבא עליה ארוסה בבית אביה ולא היתה נחשדת מאחרים, דהוי תרתי לטיבותא הולד כשר אפילו בלא צירוף דבריה לחזקתה כגון שאינה בפנינו⁸⁸, אבל אם היתה נחשדת כבר והעם מרננין אחריה שזנתה עם אחרים ועם ארוסה, אף על פי שראינו שבא עליה ארוסה בבית אביה, הולד ספק ממזר מן הסתם כגון שאינה בפנינו, שכיון שהעם מרננים אחריה אמרינן כשם שהפקירה עצמה לארוס כך הפקירה עצמה לאחרים, ואם היא בפנינו ונבדקה ואומרת לארוס נבעלתי אף על פי שהיתה נחשדת מאחרים, מצרפינן דיבורה לחזקתה ומהמנינן לה והולד כשר.

⁸⁸ זהו כשאינה חשודה מאחרים שאין העם מרננים אחריה שזינתה עם אחרים אבל אם מרננים אחריה שזינתה אפילו אומרים שזינתה גם עם הארוס כיון שמרננים גם מאחרים אפילו אם ידוע שהארוס בא עליה בבית אביה דעת הרמב"ם ז"ל שהולד הוא ספק ממזר כשלא שמענו מפיה שהולד הוא מהארוס וגם מפי הארוס לא שמענו כלום ואף על גב דבנשואה בכה"ג לא היישינן לכלום מפני שרוב בעילות אחר הבעל אבל בארוסה לא שייך לומר כן ואמרינן כשם שהפקירה עצמה להארוס כך הפקירה עצמה לאחרים ואם שאלנוה ואמרה לארוס נבעלתי וממנו הוא הולד כשר וכ"ש אם ידוע שהארוס בא עליה ואין עליה קול שזינתה עם אחרים שהולד כשר אף בלא אמירתה ויש מרבתינו שחולקים על הרמב"ם דאף ברינון וקול שזינתה עם אחרים כיון שידוע שהארוס בא עליה הולד כשר אף בלא אמירתם וכן עיקר לדינא וגם הרמב"ם ז"ל שהחמיר בזה אינו אלא ברינון שקרוב לודאי ולא בקול בעלמא [ב"ש] ואם אינו ידוע שהארוס בא עליה וגם אין מלעזים עליה שזינתה עם הארוס אלא מלעזים ומרננים שזינתה עם אחרים בודאי הכל מודים להרמב"ם שבסתמא בלא אמירתה ואמירתו הוי ספק ממזר ואם נחשדה מהארוס ולא מאחרים ולא ידענו שבא עליה הולד כשר אפילו בלא אמירתם [ב"ח] ולהרמב"ם אפשר שיש להחמיר בזה. ערוה"ש שם לח